

σταματήσουν να γεννοβολάνε «Μυστικά της ζωής» και της πενταρολογίας δι' οι Κουρούπηδες, δά χάσουν τη ρητορική τους δεινότητα δι' οι Γιολντάσηδες κ' οι Γιάνναροι, και δά πάει κάθε κατεργάρης στον μπάγγο του. Τέιο πράμα δέ συμφέρει, βλάπτουνται τόσα και τόσα προσωπικά συμφέροντα, χάνεται τόσος και τόσος μπαγαποντικόσμος, και γι' αυτό πολεμείται με λύσσα και με κάθε είδος αιτιο δπλο ο άγώνας της Δημοτικής γλώσσας.

Ένας εργάτης στο δικαστήριο κατάθεσε πώς ο Φαρδούλης είχε πάντα μαζί του ανθρώπους της τελευταίας ύποσταθμης. Κι όταν κάποιος συνήγορος τον έρωτησε αν ξέρει τί δά πεί «άθρωπος της τελευταίας ύποσταθμης», ο εργάτης δέ δυσκολεύτηκε καθόλου νάπαντήσει.

— Πώς δέν ξέρω; Νά, δά πεί άθρωπος πού δέν έχει δουλιά!

Απ' αυτό καταλαβαίνεται πόσο νιώθανε οι εργάτες τις παπαρδέλες του Φαρδούλη κι όμως τον ακολουθούσαν με κλεισμένα μάτια. Αυτό καταφέρει η δημοκρατία, με το δυνατό της το σύμμαχο, την καθαρεύουσα: να κουτιάνει και να σκλαβώνει.

ΔΕΝ ΕΞΕΡΟΥΜΕ

Τί άλλα καλά μας έφερε ο Δήμαρχός μας από την Εύρωπη, μας έφερε όμως ένα πολύ μεγάλο καλό, την Αλήθεια, και μας το χάρισε την πρώτη πρώτη στιγμή που πάτησε το χώμα της Αθήνας. Εύχαριστώντας τους φίλους του για την έγκαρδια ύποδοχή που του κάμανε, είπε ανάμεσα σ' άλλα κι αυτά:

«Δέν είναι η παρούσα στιγμή κατάλληλος να εκθέσω προς ύμεις τινάς εκ της Εύρωπης εντυπώσεων μου, άρκουμαι δέ μόνον να καταστήσω γνωστόν μετά λύπης μου εις ύμεις και δι' ύμων εις όλον τον έλληνικόν λαόν ότι πανταχού αι συμπάθειαι προς την Ελλάδα και έν γενεί προς τον Έλληνομών εξέλιπον τελείως δυστυχώς, η μόνη δέ σωτηρία έγκειται εις ύμεις τους Έλληνας ένν δι' ύμων αυτών έπανακτίσωμεν ό,τι άπολείσμεν.

Όλοι άπορούν και εξίστανται πώς συμβαίνει ώστε ένν οι Έλληνες ως λαός ύπερχει δασυχερίτως όλων των λαών του κόσμου, ως Κράτος να καταντήση—λυπούμαι να τό είπω αλλά θα τό είπω—να καταντήση. λέγω, τή εξουθένωμα των έννών. Διά τούτο είναι ανάγκη συντόνου έργασίας, ανάγκη να είμεθα του λοιπού επί ποδός, έν θέλωμεν να ζήσωμεν ως Κράτος».

Μεγάλη αλήθεια που ένν μοναχά της λείπει, η

IVAN TOURGUÉNEFF

ΑΝΤΖΑΡ

Στό μικρό αφεντικό σπίτι του χωριού Σάσσοβο, μέσα σε μιá νιοσπριμένη κάμαρα, ένας νέος είτανε καθισμένος μπροστά σ' ένα παλιό τραπέζι κ' έψαχνε λογαριασμούς στα κατάστιχα. Φόραε πανωφόρι ταξιδιωτικό. Δυό κεριά καίγανε μπροστά του βλαμένα σε κεροστάσια. Σε μιá γωνιά κείτοταν ένα μπαούλο άνοιχτό, και στην άλλη ένας δούλος έσταινε ένα κρεβάτι σιδερένιο. Ντυμένος με τον καινούργιο του άρμακ (*) και τή μέση σφιγμένη με μιá κόκκινη ζώνη, ένας χωριανός με μακρυά γενειάδα κ' έξυπνη όψη στεκότανε στην πόρτα της μπασιάς. Είτανε ο σταρόστας** του χωριού. Κοίταζε με μεγάλη προσοχή τον καθισμένο νιο. Σιμά στο παραθύρι φαινόταν ένα παλιό μικρό πιάνο κοντά σ' ένν κωμο

(*) Φόρεμα καλοκαιρινό.

(**) Είδος δημαρχικού παρέδρου.

άληθινή γλώσσα, η γλώσσα η Μερκουρική. Γιατί ο Δήμαρχός μας μιλάει στρωτή δημοτική γλώσσα όταν κουβεντιάζει με φίλους του, και παρασέρνεται στο δασκαλισμό καμιά φορά, όχι πάντοτε, δτα θέλει να μιλήσει, νάν το πούμε έτσι, επίσημα. Πόσο βαθύτερη έντύπωση θα κάνανε τα λόγια του αν τάλεγε ο Μερκούρης!

ΚΕΙΝΟ

πού θαμάζει του Παλαμά ο κ. Lebesgue, το χαρακτήρα, μας έκαμε βαθιά έντύπωση: όχι γιατί άναγνωρίζεται ο Παλαμάς ως έχοντας χαρακτήρα—αυτό κανείς δέν τό άρνήθηκε ούτε ποτέ θάν τάρνηθει στον ύπεροχο άθρωπο και ποιητή—άλλά γιατί ο Γάλλος κριτικός με τή λεπτή του ψυχολογική παρατήρηση έρχεται να μας διδάξει μιό μεγάλη αλήθεια, πώς δηλ. για να πιτύχει ο άγώνας της Δημοτικής χρειάζονται πρώτα άθρωποι με χαρακτήρα κ' ύστερα μεγάλοι λογιγράφοι και ποιητές.

Και χρειάζεται σ' αληθινά χαρακτήρας για να μνήν τσακίσεις και τα λασπώσεις σε τέτιον άγώνα που πολεμάς να ζυπήσεις άλάκαιρο ύπνωτισμένο έθνος, που οι αντίπαλοι σου μεταχειρίζονται όλα τα δολερά και φαρμακερά όπλα, και που καμιά φορά κι από δικούς σου δέχεται κατακέφαλα με τους κουβάδες τήν άπογοήτεψη.

Ο Παλαμάς σ' αυτό το ζήτημα είναι ζωντανό παράδειγμα για όλους τους νέους και για μερικους παλιούς ακόμα.

ΕΝΑ

άρθρακι δίχως σκόλια—και τί του χρειάζονται;— από την «Ακρόπολη» του περασμένου Σαββάτου (σελ. 1 στήλη 1).

«Συναδέλφους τις χθές διεκτραγωδούσε τό πάθημα ένός άξιωματικού χωροφυλάκος, όστις θέλων να γράψη εις τήν καθαρεύουσαν, έγραψε μεταξύ άλλων ότι η άπέναντι των πολιτών εύγένεια διά τους χωροφυλάκας είναι η προβοσκίς της όποίας πρέπει να κάμουν χρήςιν.

«Θύμα ο ταλαίπωρος της άχωνεύτου καθαρεύουσης.

«Χθές πάλιν εις τήν δίκην του Φαρδούλη ο εργοστασιάρχης κ. Βασιλειάδης παρεπονείτο, ότι οι εργάται γινόμενοι θύματα της καθαρεύουσης, τήν δ-

του ίδιου καιρού. Ένα ζεβαμμένο πορτραίτο πουντροχτενισμένης γυναίκας, και ντυμένης φόρεμα με φαρμαπαλάδες, κρεμόταν στο μεσοχώρισμα, δίπλα σ' ένα παλιό καθρέφτη ροκκό. Κόινοντας από τις χαρμαδες πούχε στο πάτωμα και το γουθοχαμήλωμα του ταβανιά, τό μικρό σπίτι είτανε χτισμένο από τον παλαικό καιρό. Ακατοίκητο όλοχρονίς, δέ χρειάζοταν παρά για πρόσκαιρο κατάλυμα, τον καιρό του έρχομου του αφέντη. Ο νιος που μιλάμε είτανε ο ιδιοκτήτης του χωριού Σάσσοβο. Έφτασε εκεί τήν περασμένη μέρα από τα μεγαλύτερα χτήματα του που είτανε μακρυά έκαστό βέροστια πανου κάτου. Λογαριαζε να φύγη τήν ακόλουθη ήμερα, σάν περάσει από τα ύποστατικά του, κι άγροικήσει τό κάθε τί που θα ζήταγαν οι χωριάτες, και σιαζει τους λογαριασμούς του.

— Φτάνει, είπε ζαρονικά, σηκώνοντας τό κεφάλι. Είμαι άποσταμένος. Μπορείς να φύγης, είπε στο σταρόστα. Εξαέλα ταχυά τό πρού. και προφώνησε άνώρις τους χωριανούς πώς πρέπει να παρουσιαστούνε εδώ. Θέλω να τους ιδώ σ' όλάκειρη συμάζωξη. Άκούς;

— Άκώ, άποκρίθηκε ο άλλος.

— Δέν είκαμε; άσκημα, ζακολούθησε ο αφέν-

ποιάν ο ύποκινητής των μεταχειρίζεται, ύβρίζουν τους εργοστασιάρχας, χωρίς να έννοούν ότι ύβρίζουν.

«Αλλά βάλτε τον ίδιον κ. Βασιλειάδην να μη γράψη στην καθκρεύουσιν. Προτιμά να τον σφάζετε, διότι θα νομίση ότι προστυχαίνει, εάν δέν μεταχειρισθ ή κανένα μέσον άρίστον, έτω και αν δέν τον έμαθε συντακτικώς, άρκει ότι και αυτός είναι με τα ψηλά κολλάρα, τα γάντια, τα επισκεπτήρια και τα άλλα σύμβολα εύγενείας».

Τό περίεργο είναι πώς κι αυτό το άρθρακι της «Ακρόπολης» είναι... γραμμένο στην καθαρεύουσα! Δάσκαλε που δίδασκες κτλ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

της Έμπορικης και Βιομηχανικής Ακαδημίας κ. Ρουσόπουλος, που μας τιμάει και σήμερα με τό άρθρο του άπαντώντας στο περασμένο φύλλο σε κάποια παρατήρησή μας (κοίταζε «Νουμάς» αριθ. 219, σελ. 11, στήλ. 3) ύποστηρίζει πώς θα δέ μπορούσε να γράψη τή «Χημεία του Λαού» σε λαϊκώτερη γλώσσα από φόβο μήπως τό βιβλίό του δέ διαδοθεί και δέ διαβαστεί από τους πολλούς.

Ο κ. Ρουσόπουλος που είναι τόσο δυνατός έπιστήμονας και που τόσο σημαντικά έχει ώφελήσει τό Έθνος, ιδρύοντας τήν Έμπορική και Βιομηχανική Ακαδημία του, τό πρώτο δηλ. δυνατό ταμπούρι κατά του άποχαυνωτικού κλοκατικισμού, ο κ. Ρ. λοιπόν, ο τόσο προοδευτικός και πραχτικός έπιστήμονας, στο ζήτημα αυτό φοβούμαστε πώς πέφτει δολωσιόλου δξω.

Τή «Χημεία του Λαού» τήν έγραψε για να εκλαϊκίσει τήν Έπιστήμη, για να τήν κάμει χτήμα του καθενός και του «μάλλον άδαη», καθώς τό λέει κι ο ίδιος. Ο σκοπός του άγιος, μα δυστυχώς όχι άγια και τα μέσα που μεταχειρίστηκε.

Δέν του είπαμε νάλλάξει τους έπιστημονικούς όρους, να μς στιάσει δηλ. τό ύδρογόνο νεροφωκιάση και ενοφκιάση τό όξυγόνο, καθώς χαριτολογώντας λέει στο γραμμα του. Του είπαμε μοναχά να γράψη τα κατοπινα φυλλάδια σε λαϊκώτερη γλώσσα, — αν όχι σε καθαρή δημοτική, τουλάχιστο στη γλώσσα που γράψε τό γραμμα που μας έστειλε και τυπώσαμε.

Και για να πιστέψει πώς κ' εύκολο του είναι και δικιο έχουμε, παίρνομε έναν παράγραφο από τό

της, που έβαλες κ' άσπρίσανε τους τοίχους: είναι καθαρώτερα τώρα.

Ο Σταρόστας άκολούθησε τό βλέμα του αφέντη δλόγυρα στην κάμαρα, μα δέν είπε λέξη.

— Μπορείς να πηγαίνης.

— Αί, φώναζε ο αφέντης, φέρε μου τό τσαί. είναι καιρός για ύπνο, και ανακαρίστηκε χαλαυριώντας.

Ο δούλος πήγε πίσω από τό μεσοχώρισμα που άγροικιόταν να βράζει ένα σαμοβάρι, και σε λίγο ξαναγύρισε φέρνοντας ένν ποτήρι τσαί, ένα κουτί παξιμαδάκια άγορασμένα στη χώρα, κ' ένα βάζο κρέμα. Ο αφέντης μόλις έξύγωσε τό ποτήρι στα χείλια του που ακούστηκε χτύπος από πατήματα στη γειτονική κάμαρα, και μιá ψιλή φωνή ρώτησε.

— Ο Βλαδίμηρος Σέργκιεβιτς Άστακόφ είναι μέσα, και μπορεί να τον ιδεί κανείς;

Ο Άστακόφ έριξε στο δούλο του μιá ματιά ξαφνιασμένη, και του είπε γλήγορα με χαμηλή φωνή. — Πήγαινε να ιδεις ποιός τάχα μπορεί να είναι. Ο δούλος βγήκε τραβώντας πίσω του τήν πόρτα που αντίσάθησε κ' έμεινε άνοιχτή.

— Είπες στο Βλαδίμηρο Σέργκιεβιτς, ακούστηκε η ίδια φωνή, ότι ο γείτονας του Ίπατόφφ

βιβλίο του και του τονε σερβίρουμε σε μια πρόχειρη ρωμαϊκή μετάφραση.

Ο κ. Ρ. γράφει στην σελίδα 21.

«Η θεωρία αυτή εγένετο βαθμιαία γενικώς άσπαστή, εν τῇ φυσικῇ και τῇ χημείᾳ, παρά τὴν φιλοσοφικὴν ἔνστασιν καθ' ἣν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τὴν ὕλην ἐπ' ἀπειρον διαιρητὴν, ἀφοῦ ἄλλως ἢ φαντασία μας δὲν ἔχει ὄρια».

Ὅποιος διαβάσει αὐτὸ τὸ κομμάτι, καὶ δημοτικιστὴς νὰ μὴν εἶναι, σώνει μοναχὰ νῆναι Ρωμαῖός, ἔτσι πάνου κάτου θάν τὸ μεταφράσει γιὰ νὰν τὸ νιώσει.

«Αὐτὴ ἡ θεωρία ἔγινε σιγὰ σιγὰ παραδεχτὴ στῇ φυσικῇ και στῇ χημείᾳ, μολοντὶ ὑπάρχει καὶ ἡ φιλοσοφικὴ ἔνστασις (ἢ δὲ θέλει ἄς τὴν πεῖ ἐναντίωσιν ἢ ἀντιλογία, ἢ μ' ἄλλους χίλιους δυὸ τρόπους) πὸς μπορούμε νὰ φανταστοῦμε τὴν ὕλην ἀτέλειωτα διαιρούμενη, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ἡ φαντασία μας δὲν ἔχει ὄρια».

Ἡ γλῶσσα αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ καθάρια δημοτικὴ πού τόσο τὴ φοβᾶται ὁ κ. Ρουσόπουλος· εἶναι γλῶσσα ἀθροπινῆ, ἀπλή, καὶ δὲν πρέπει νὰν τὴ φοβᾶται καίνας πού θέλει νὰ ἀπλουστεύσει τὴν Ἐπιστήμη καὶ νὰν τὴ χαρίσει στοὺς πολλούς.

Βέβαια γιὰ νὰ γράφει κανεὶς ἐπιστημονικὸ βιβλίο στῇ γλῶσσα τῆς κ. Ἀλεξάντρας Παπαμόσκου χρειάζεται παληκαριὰ καὶ τέτια παληκαριὰ μοναχὰ δυὸ τρεῖς ἴσαμα τώρα τὴ δείξανε. Μὰ, βλέπετε, αὐτοὶ ἔτ'υχε νὰ λέγονται Πάλλης, Φωτιάδης, Μαρκετίτης καὶ Ἀβάζος.

ΑΘΗΝΑ·Γ·ΚΗ ΖΩΗ

Ο ΦΑΡΔΟΥΛΗΣ (*)

Εἶδα κ· ἐγὼ προχθὲς τὸ οἰκτρὸν θέαμα. Ἐπά-

σημείωσιν τοῦ «Νουμά». Τὸ χρονογράφημα αὐτὸ τοῦ Σταθόπουλου δημοσιεύτηκε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς περασμένης Τρίτης καὶ τὸ ξανατυπώσαμε καὶ μετὰ σήμερον γιὰ τὴν ἡμετέραν ἐφημερίδα. Ὁ Σταθόπουλος μὲ τίς δυνατὰς γραμμὰς του δίνει τὸν ἀληθινότερον χαραχτηρισμὸν στὴν καινούρια αὐτὴ δημοκοπικὴ πληγὴ πού ἀναστάτωσε τοὺς Περαιώτες ἐργάτες μὲ τίς παπαδέρες του καὶ τὴν Ἀθῆνα μὲ τίς κωμικώτατες διαδῆλωσές του. Ὅσοι ἀηδίασαν βλέποντας τίς διαδῆλωσες τοῦ Φαρδούλη καὶ ἀκούγοντας τὰ ρητορικὰ ἀερολογήματα τοῦ Γιολανάκη καὶ τοῦ Γιάνναρου, θὰ νιώσουν κάπιο ξαλάφρωμα διαβάζοντας τὸ χρονογράφημα τοῦ Σταθόπουλου.

Θέλει νὰ τοῦ κάμη ἐπίσκεψιν, κ· ἄς μὴν ἀνησυχῆσει καθόλου, καὶ πὸς ἓνας ἄλλος γείτονας φερμένος μαζί μου, ὁ Μποντριακόφ, θέλει τὸ ἴδιο νὰ τὸν ἰδεῖ προσφέροντας τὸν τὰ βαθεῖά του σεβάσματα.»

Ὁ Ἀστακόφ ἔκαμε ἓνα κίνημα πεισματωμένο. Σύγκαира, σὰν ὁ δούλος μπῆκε στὴν κάμαρα τοῦ εἶπε νὰ μπᾶσιν τοὺς ἐπισκέφτες, καὶ σκώθηκε νὰ πᾶν γιὰ συναπάντησίν τους. Ἡ πόρτα ἔνοιξε καὶ οἱ δυὸ γειτόνοι προβάλανε. Ὁ ἓνας κοντὸς παχουλὸς γέρος, μὲ στρογγυλὸ κεφάλι καὶ γυαλιστερὰ μάτια, πῆγαινε μπροστά· ὁ δεύτερος, ἄθροπος καμιά τρανταριὰ χρονῶνε, ψηλὸς κ· ἄχαμνός, ἠλιοκαμμένος, μὲ μαῦρα ἀξάγκλιστα μαλλιά, τὸν ἀκούθησε κουνιώντας τὰ χέρια του. Ὁ γέρος φόραε ρεντικὸτα σταχτιά καθάρια, μὲ κουμπιὰ σεντεφένια, πανταλόνι σκωτσέζικο, καὶ γκέτες στὴν ποδεμὴ του. Ἐνα μαντήλι κόκκινον μισοσκέπαζε τ' ἄσπρο καὶ καθρὸ κολλάρου τοῦ πουκαμισιοῦ του, περιτρήγυρα στὸ λαιμό. Ἐκανε μιά εὐχάριστη ἐντύπωση. Ὁ σύντροφός του δὲν εἶχε πολὺ καλὸ παρουσιαστικόν. Φόραε ἓνα μαῦρο παλιόσκουτο, κουμπωμένο ὡς μὲ τὸ σαγόνι, κ' ἓνα χοντρὸ πανταλόνι χειμωνιάτικο μὲ τ' ὅμοιο χρῶμα. Δὲν ξανοίγε ἀσπρόρουχο οὔτε στὸ λαιμό οὔτε στὰ μανίκια του. Ὁ γέρος ζύγωσε πρῶτος τὸν Ἀστα-

νο σὲ μιά καρέκλα ἐφέρετο ὡς ξῆναν τὸ λεγόμενον εἶδωλον τῶν ἐργατῶν, ὁ Ἀνάργυρος Φαρδούλης, κίτρινος, ζαλισμένος, φλομμωμένος κυριολεκτικῶς. Τὸν ἐλυπήθηκα καὶ εἶπα :

— Βρὲ πὸν καχομοίρη τὸν Ἀνάργυρο πὸς τὸν κατάντησαν !...

Μερικοὶ θέλουσι νὰ εἰποῦν ὅτι ὁ Ἀνάργυρος εἶναι πονηρὸς ἄθροπος, ἐκμεταλλεῦόμενος τὴν ἀμάθεια καὶ εὐπιστία τῶν ἐργατῶν. Αὐτὸ εἶναι συκοφαντία μεγάλη ὅσον καὶ ἐκείνη μερικῶν ἄλλων πού κάνουν πὸς τὸν θαυμάζουν ὡς μεγαλοφυῆαν. Τὸν Φαρδούλην τὸν γνωρίζω πολὺ καλὰ ἐγὼ. Ὁ Ἀνάργυρος εἶταν μαθητὴς στὸ Γυμνάσιον τοῦ Πειραιῶς. Κουτσάστραβὰ ἐπῆρε τὸ ἀπολυτήριόν του. Ἐπῆγε στὸ Πανεπιστήμιον, ἐχώθη σ' ἓνα φροντιστήριον καὶ ἐπῆρε κ' ἓνα δίπλωμα.

Ἐπειτα διωρίσθη ἀπὸ τὴν λιμενικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Πειραιῶς. Αὐτὴ ἡ διαχείρισις τῶν λιμενικῶν τοῦ Πειραιῶς εἶναι ἓνας μικρὸς Παναμᾶς, τοῦ ὅποιου τὰ ἄπλυτα δὲν θὰ βγοῦνε ποτὲ στὸ παζάρι. Νὰ σὰς πῶ ξάστερα τὸ γιὰτί. Γιατί τὸ λιμενικὸ ταμεῖον τὸ βυζαίνουσι καὶ τὰ δυὸ μεγάλα κόμματα τοῦ Πειραιῶς. Τώρα εἶναι διωρισμένοι σ' αὐτὸ ὅλοι οἱ ἀργόμενοι τοῦ ρετσινικοῦ κόμματος. Τὸ ξέρουν αὐτὸ οἱ μουτσοπουλικοὶ, ἀλλὰ δὲν τοὺς συμφέρει νὰ κάμουν θόρυβο. Γιατί ὅταν θὰ ἔλθῃ στὰ πράγματα ὁ κ. Μουτσοπούλος θὰ ἔβγουν οἱ ρετσινικοὶ καὶ θὰ ἔμπουν οἱ μουτσοπουλικοὶ εἰς τὸ ξεκοκκάλισμα αὐτοῦ τοῦ ταμεῖου.

Σ' αὐτὸ δὲ φταίει κανένας ἄλλος. Φταίει ὁ Θεοτόκης καὶ ὁ Ράλλης, ὅπως στὸ παρελθὸν ἔφταιγαν ὁ Τρικουπὴς καὶ ὁ Δεληγιάννης. Τίμιον ὅλοι βέβαια, ἀφοῦ κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἔφαγε πεντάρα ἀπὸ τὸ λιμενικὸ ταμεῖον. Ὅπως τίμιον ἦσαν καὶ ὁ Θεοδωρῆκης Ρετσίνας καὶ ὁ Τρύφων Μουτσοπούλος. Ἀλλὰ τίμιον ἦσαν καὶ ἐκεῖνοι πού ἔτρωγαν τὰ λεπτὰ τοῦ ταμεῖου. Δὲν τὰ κλέβουν. Τοὺς τὰ δίνουν. Ποιὸς λοιπὸν εἶναι ὁ κλέφτης ; Ὁ Σάχης τῆς Περσίας !...

*

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἄμαρτωλὸ ταμεῖον ἐμισθοδοτεῖτο ὁ ἀγαθώτατος Φαρδούλης γιὰ νὰ...μὴ δουλεύῃ ! Ἀργία δὲ μήτηρ πάσης κακίας. Καὶ ὁ Φαρδούλης μὲ τὸ λίγο μυαλὸ γυρίζων ἔβγαλε στοὺς καφφενέδες καὶ στὰ σαλόνια τῶν πολιτικῶν, ἔπαθε ὅ,τι ὁ Λεμονῆς, ὁ Μελαχροινός, ὁ μακαρίτης ὁ Σουμαρίπας καὶ ὁ νέος τοιοῦτος κομήτης τῶν ἀθηναϊκῶν πεζοδρομίων, ὁ Πρα-πράς ! Κεραιδιά ! Τοῦ ἑκαρῶθη

ἐπισκέφτες νὰ καθίσουν, καὶ πῆραν τὴ θέσιν τους. — Εἶμαι εὐχάριστος, πολὺ εὐχάριστος πού σὰς βλέπω τελοσπαντῶ τὸν ἴδιον, ξαναεἶπε ὁ γέρος, ἀνοίγοντας τὰ χέρια του, τὴν ἴδια στιγμή πού ὁ ἄλλος τήραζε τὸ ταβάνι μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα. Καὶ μόλο πού καθόσαστε σὲ μιά ἐπαρχία πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὰ ἡσυχὰ μας λημέρια, σὰς λογαριάζουμε ἓναν ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας χτηματίες κ· ἀφεντάδες μας.

— Μὲ κολακεῖ πολὺ, ἀποκρίθηκε ὁ Ἀστακόφ. — Ἄ σὰς κολακεῖ ἢ ὄχι, μὰ ὡστόσο ἔτσι εἶναι. Χρέος σὰς εἶναι νὰ μᾶς συμπαθήτε, Βλαδίμηρε Σέργκεβιτς. Ἐδῶ εἴμαστε ἄθροποι σωστοὶ καὶ ἴσοι. Ζοῦμε ἀπλὰ. Ὅ,τι σκεφτόμαστε τὸ λέμε χωρὶς ἀγανίτες. Τὸ ἴδιο καὶ τίς γιορτάδες μας κάνουμε τίς βλιτίες μας μὲ ρεντικὸτα, σὰς ὀνομάζουμε. Ἐγὼ βλέπετε συνήθιον στὸν τόπον μας. Καὶ γιὰ τοῦτο στίς γειτονικὰς ἐπαρχίας μᾶς λένε ρεντικοτάκηδες καὶ μᾶς κατηγοροῦνε. Μὰ μεῖς δὲν προσέχουμε στὰ τέτοια. Πέστε καὶ σεις ὁ ἴδιος γιὰ ὄνομα Θεοῦ : Νὰ ζῆ κανένας στὴν ἐξοχὴ καὶ νὰ κἀν τσιριμόνιες !

— Βέβαια. Τί ἄλλο μπορεῖ νὰ κἀν κανένας στὴν ἐξοχὴ παρά τρόπους ἀπλοῦς ; εἶπε ὁ Ἀστακόφ. Κι' ὡστόσο, ξακουλοῦθησε ὁ γέρος, στὴν ἐπαρ-

ἡ ἴδια νὰ γίνῃ κομματάρης, πρωθυπουργός ! Ἐτσι ἄρχισε τὸ κωμικοτραγικὸν στάδιον τοῦ ὁ Φαρδούλης. Δὲν τὸν ἔβγαλαν λοιπὸν οἱ ἐργάται. Τὸν ἔβγαλαν — ἄκουσον ! ἄκουσον ! — οἱ βιομήχανοι ! Ὁ πρῶτος διορίσας αὐτὸν εἶναι ὁ πρῦτανος τῶν βιομηχανῶν. Ὁ κ. Ρετσίνας ! Ἄς τὸν πάρῃ τώρα νὰ τὸν τρίψῃ εἰς τὰ ἀπὸ τὸ ἔκακον αὐτὸ κρῖνον κινδυνεύοντα πεντέξη ἐργοστάσιόν του !...

Ὁ Φαρδούλης εἶναι κατὰρα Θεοῦ πού τιμωρεῖ ἐκεῖνους σπου τὸν ἐδημιούργησαν.

Εἶπα. Ὁ Φαρδούλης εἶναι ὁ Πρα-πράς τοῦ Πειραιῶς. Φαίνεται ἄλλως τε ἀπὸ τὰ λόγια του καὶ τὰ ἔργα του. Ὁ Κοιτσιώτης μεταξὺ ἄλλων ἔργων, παίζει μὲ τὸν ξύλινον Φασουλῆ του καὶ τὸν Ἀγαθόπουλον τὸν Ἐπιοχωρίτη. Εἰς τὴν κωμῶδιον αὐτὴν ὁ Φασουλῆς ἔλθων στὴν Ἀθῆνα γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ στὸ στρατὸ προτιβάζεται εἰς ὑποδεκανέα. Ὁ ὑποδεκανέας Φασουλῆς φορεῖ τὸ σερῆτι καὶ βγαίνει περιπάτο στὴν πλατεῖαν, ὅπου βλέπει ἓνα στρατιώτη ὁ ὁποῖος δὲν τὸν χαιρετᾶει.

— Ἐλα ἰδῶ, στρατιώτη. Γιατί δὲ μ' ἔχαιρέτησες ;

— Δὲ σὲ εἶδα, κύριε ὑποδεκανέα ! — Σὲ τιμωρῶ μὲ δήμενη φυλάκισιν ! Νὰ μάθῃς νὰ βλέπῃς κοτζάμ-γαλόνια, παλιάνθρωπε ! Ζωηροτέρα εἰκὼν τοῦ Φαρδούλη ἀπὸ αὐτὴν δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ. Ὁ μικροκέφαλος Ἀνάργυρος μόλις ἔγινε πρόεδρος τῶν λεθητοποιῶν ἄρχισε :

— Ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν !...

Ἐργῶν ὅπως καὶ ὁ Φασουλῆς τοῦ Κοιτσιώτη. Καὶ πιστεύων ὅπως καὶ ἐκεῖνος εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ βαθμοῦ του.

Γιατί ὁ Φαρδούλης πιστεύει εἰς ὅ,τι λέγει καὶ περισσώτερον ἀπὸ τοὺς ἐργάτας θαυμάζει τὸν Φαρδούλην αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Φαρδούλης. Πιστεύει ἄκόμα καὶ ὅ,τι θὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν ὅταν λέγει ὅ,τι θὰ θυσιασθῇ. Τόσον τὸ πιστεύει ὡστε καὶ κινεῖται ὅταν τὸ λέει καὶ τοῦ ἔρχονται τὰ δάκρυα στὰ μάτια γιὰτί θὰ χάσῃ τέτοια νεῖστα !...

Αὐτὸς ὁ ἄθροπος ἀπειλεῖ νὰ καταλάβῃ τώρα καὶ τὴν Δημαρχίαν τοῦ Πειραιῶς. Ὁ ψευτοεργάτης τῆς λιμενικῆς διὰ τῶν ἀληθινῶν ἐργατῶν διὰ τοὺς ὅποιους δὲν ἐφρόντισε ποτὲ τὸ κράτος καὶ οἱ ὅποιοι ὡς ὁ πνιγμένος ἐπιάστηκαν ἀπὸ τὰ μαλλιά των.

Γιὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ τιμωρία αὐτοῦ τοῦ Κράτους πρέπει νὰ βγῇ καὶ δῆμαρχος στὸν Πειραιῶν ὁ Φαρδούλης. Ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως κηρύττωμαι καὶ ἐγὼ ταπεινότητος θεράπων του. Ἀξίζει ὅποιον δῆποτε θυσία ἓνας τέτοιος ἐξουτελισμὸς τῶν δημοσίων ἀξιομάτων !...

TIM. ΣΤΑΘ.

ΤΙΜ. ΣΤΑΘ.

ΤΙΜ. ΣΤΑΘ.

ΔΗΜΟΚΟΠΟΠΝΙΧΤΕΣ

«.....Μεταξύ δὲ κινδυνεύω τοσαῦτα κατορθώσας ἀγέραςτος ἀπελθεῖν παρ' ἡμῶν».
(Δουκιανῶ, Τυραννοκτόνος, 3).

Ζώρικα λιγάκι τὰ πράματα. Οὐλοὶ μας οἱ φίλοι τῷ Χανιῶ ἐξεσπαθώσανε μονομιᾶς, καὶ καπετανᾶτοι ἀπὸ τὸν αἰώνιο καὶ ἀπαραίτητο δικηγόρο καὶ μὲ σημάτες ἕνα *damnum gemerens* κι' ἄλλον ἕνα *lucrum cessans* μου ριχτήκανε στὰ γερά καὶ μὲ τόσο ἐνθουσιασμό, πού μόνο καὶ τὰ ρέστα καὶ γέρας δὲ μᾶς ἐζητήσανε γιὰ τὰ κατορθώματά τους.

Πολὺ ζώρικα τὰ πράματα, γιατί, βλέπεις, ἐννιά αὐτοὶ καὶ πάνω ἀπὸ τοὺς μισοὺς τελειόφοιτοὶ στὰ νομικά, σοῦ λέει ἄλλος. Πού νὰ τὰ βγάλει πέρα μὲ δαύτους ἕνας φτωχὸς ἐμποροῦπάλληλος, καὶ μάλιστα—ποῦναι καὶ τὸ χειρότερο—πού αὐτοὶ γράφουσε μὲ χοντρά γράμματα τὴν Ἐλευθερία, ἐνῶ ἐμεῖς, κάθε πού ἀκούσαμε γιὰ *ἐλευθερίαν* καὶ *φιλελευθέρους* στὸ Ρωμαϊκόν, δὲν μπορούμε νὰ κρατήσουμε κύμα θυμοῦ, πού μᾶς κοκκινίζει τὰ μάγουλα, γιὰ τὰ ὅσα κακὰ σ' ὄνομά της οἱ Ρωμιοὶ Φιλελεύτεροι ἐφορτώσανε καὶ φορτώνουσε στὸ δυστυχημένο αὐτὸ τόπο, καὶ πού πρέπει ἀναγκαστικὰ νὰ βγοῦμε ὑπερασπιστὲς τῆς ἀπολυταρχίας καὶ τοῦ τυράννου.

Μὰ τί νὰ γίνῃ! Τοὺς ἐπροκαλέσαμε, κ' ἔχουσε δίκιο.

Κι' ἀφοῦ τοὺς χαρίσουμε μερικὰ χοντρούτσικα προσωπικὰ πειράγματα παίροντάς τα γιὰ νεανικὲς εὐφυεῖς καὶ ρητορικὰ σκήματα, θὰ προσπαθήσουμε νὰ τοὺς ἐξηγήσουμε πρῶτα τὴν κεντρικὴν ἰδέαν, πού—νὰ τοὺς τὸ πιστέψουμε;—λένε πὼς δὲ βρίσκουσε στοὺς αἰτυρανοχτόνους, κι' ἐπειτα νὰ συζητήσουμε λιγάκι καὶ τὸ Πριγκηπικὸ ζήτημα, πού ἔχουσε δὰ μὲ τὸ μέρος τους τόσα δίκια καὶ τόσες φιλελευτερίες καὶ ἔθνομαρτυρηλῆκια, πού ἀπὸ τώρα μπορούνε νὰ πιστέψουσε, πὼς μᾶς ἐνίκησανε καὶ μάλιστα ἐνδόξως.

Πρῶτα πρῶτα λοιπὸν πιστεύοντας πὼς γιὰ τὸ ζήτημά μας τὸ γλωσσικὸ ἀρκετὰ λόγια πῶθησανε καὶ πὼς πρέπει νὰ καταπιαστοῦμε πιά καὶ ἔργα, θαρροῦμε, πὼς ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ βιαστικὰ αὐτὰ ἔργα—ὑστερα ἀπὸ τὸ πρότυπο σχολεῖο—εἶναι τὸ πὼς

χία μας ζοῦνε ἀνθρώποι μίζυπνάδα, ἀνθρώποι πολιτισμένοι καὶ ξεβρωπαϊσμένοι, κι' ἄς μὴ φοροῦνε φράκα. Λογουχάρη ὁ ἱστορικὸς μας Ἐφζουκόφφ Στεπὲν Στέπανιτς δουλεύει μὲ τὴν ἱστορία οὐλῆς τῆς Ρουσίας, ὑστερα ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀπόμακρους καιροὺς. Κ' εἶναι ξακουστός ἀκόμα καὶ στὴν Πετρούπολη, ἕνας ἀνθρώπος βαθεῖα σπουδαγμένος. Εἰρτε, στὸν τόπο μας, στὴ δημόσια πλατεῖα ἰσθήσανε μιὰ μπάλα σουηδέζικη. Κ' εἶτανε κείνος πού ξεσκέπασε πὼς ἡ μπάλα εἶτανε σουηδέζικη ὁ Ζέντελλερ, ὁ Ἀντώνης Καρλίτς, καὶ τοῦτος δουλεύει ξεχωριστὰ μὲ τὴ φυσικὴ ἱστορία. Ἐχουσε καὶ εἶπυνε πὼς τούτη ἡ ἐπιστήμη εἶναι ξέχωρη φροντίδα τοῦ γερμανοῦ. Ὅταν, εἶναι τώρα καὶ δέκα χρόνια, σκοτώσανε ἐδῶ στὸν τόπο μας μιὰ παραπλανημένη Ἰαίνα, τοῦτος εἶτανε, ὁ Ζέντελλερ, πού τὴνε γνώρισε ἀληθινὰ πὼς εἶτανε Ἰαίνα, καὶ ἀπὸ τὴν παράξενη οὐρά της. Ἐχουσε ἀκόμα τὸν Καρβουδίνη, ἕναν εὐγενή. Διαβάζει κανένας τ' ἀρθράκια του στὴ φημερίδα ἢ «Γαλάτεια» πού εἶναι μιὰ χαρὰ. Ὁ Μποντριακόφφ, ὅχι τοῦτος ἐδῶ... τοῦτος παραμελᾷ τις Μοῦσες... μὰ κάποιος ἄλλος Σέργκ...στάσου...πὼς εἶναι τὸ πατρόνι του ;...

— Σέργκεϊτς, εἶπε ἀργὰ ὁ Μποντριακόφφ.

πρέπει νὰ ὀργανωθοῦμε σὲ πολιτικὸ κόμμα, καὶ νὰ μποῦμε στὴ Βουλὴ. Κάθε μέρα ἀκούμε καὶ διαβάζουμε καὶ βλέπουμε, πὼς ἡ τάδε ἐπαρχία πουλιέται μὲ 20—30 χιλιάδες δραχμὲς, πὼς ὁ τάδε ἐβγήκε μὲ 10—15 χιλιάδες δραχμὲς βουλευτῆς. Θάτανε λοιπὸν δύσκολο νὰ βγοῦνε κ' ἕνα δυὸ ἀπὸ τοὺς δικούς μας, γιὰ νὰ τρίβουσε κάποτε κάποτε τὴν κασιδὴ τῶν Ἐθνικῶν μας πατέρων καὶ νὰ δίνουσε ἀφορμὴ στὴν περιέργεια τῶ ρωμιῶν νὰ μελετοῦνε τὸ ζήτημα ;

Προτοῦ ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ξεκαθαρίσουμε τίς πολιτικὲς μας ἰδέες, καὶ, καθὼς πολὺ φρόνιμα λέει ὁ κ. Θ. στὸ πολιτικὸ του γράμμα, νὰ ἔχη ὁ «Νουμάς» ἕνα πολιτικὸ πρόγραμμα καὶ νὰ τὸ υποστηρίξῃ.

Ἰσα ἴσα λοιπὸν γι' αὐτὸ τὸ ξεκαθάρισμα τῶν ἰδεῶν ψάχνοντας νὰ βροῦμε στὴ γύρω μας Ἐθνικὴ ζωὴ λίγο ἀέρα καθαρό, λίγη γερὴ καὶ παληκαρία δουλειὰ δημιουργικὴ καὶ παραγωγικὴ, τίποτ' ἄλλο δὲ βρήκαμε παρὰ ΔΗΜΟΚΟΠΙΑ.

Δημοκοπία ἢ πολιτικὴ μας—ποῦναι δὰ, πού νὰ μὴν ἀβασκαθῆ, τὰ 9)10 τῆς Ἐθνικῆς μας ζωῆς—, Δημοκοπία ἢ Ἐπιστήμη μας, Δημοκοπία ὁ Τύπος μας, Δημοκοπία ἢ Ἐκκλησία μας, Δημοκοπία τὸ Σχολεῖο μας.

Τί ἄλλο εἶναι ἡ φιλενάδα μας καθαρεύουσα παρὰ ἡ ρίζα μαζί καὶ τὸ *extrait* ὅλων αὐτῶ τῶν Δημοκοπιῶν ;

Καὶ μιὰ πού μᾶς ἐδόθηκε ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ διῶξιμο τοῦ Πρίγκηπα—πού τόσο τὸ παίρνουν ἀπάνω τους οἱ Τυραννοδιώχτες μας—ἐκοιτάξαμε ν' ἀρπάξουμε ἀπὸ τὸ λαϊκὸ τὴν Πολιτικὴν Δημοκοπία πού, ἐμεῖς τοῦλάχιστο, πιστεύουμε πὼς μεγάλο μέρος ἀπὸ τὸ σημερινὸ χάλι μας σ' αὐτὴ τὸ χρωστοῦμε. Σ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ μόνο τὰ πράματα ἐπροσπαθήσαμε νὰ ξετάξουμε, γιὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Συναγματολογίαν καὶ Σαρίπολους καὶ Φλογαίτηδες καὶ Ἐλευτερίες, κατὰ δυστυχία δὲν εἴμαστε τελειόφοιτοὶ στὰ Νομικά γιὰ νὰ ξέρομε. Καὶ γι' αὐτὸ πιστεύουμε νὰ μᾶς συμπάθῃσιν οἱ φίλοι μας, ἂ θέλοντας, νὰ ζευγαρώσωμε τὴν «Δεδηλωμένην» μὲ τὴν παράδοση τῆς διοικήσεως τῶν Ἐπαρχιῶν ἀπὸ τὸ μακαρίτη Ντεληγιάννη στοὺς βουλευτὲς εἶπαμε, πὼς ἀῆθελε δεδηλωμένην, καὶ ὅχι πὼς αὐτὴ δεδηλωμένη εἶναι κατεργαροφύεση τοῦ Ντεληγιάννη, πού μου φορτώουσε οἱ Τυραννοδιώχτες. Κι' ὑστερα δὰ τὸ πὼς πρῶτος ὁ Τρικούπης ἐκήρυξε τὸ δόγμα, κι' ὑστερα τὸν

— Ναι ναι, γιὰ σου, Σέργκεϊτς. Τοῦτος γράφει στιχάκια. Δὲν εἶναι Πούσκιν, μὰ κάποτες τὰ καταφέρνει. Εἰρτε τὸ ἐπίγραμμά του γιὰ τὸ Φομίτς ;
"Ὅχι, ποῖός εἶναι αὐτός ὁ κύριος ; ρώτησε ὁ Ἀστακόφφ.

— Ἄ μὲ συμπάθετε. Λησμόνησα πὼς δὲν εἴσατε ἀπὸ τὸν τόπο μας ἐδῶ... εἶναι ὁ ἀστυνόμος μας, ὁ διευθυντῆς μας. Εἶνε ἕνα ἀστεῖο ἐπίγραμμα.
"Ὁ Ἰβάν Ἰλίτς θαρῶ πὼς τὸ ξέρει ἀπόξω.

— Νάτο, εἶπε ὁ Μποντριακόφφ.

«Ἐμεῖς δὲν ἐψηφίσαμε τοῦ κάκου τὸ Φομίτς
Καὶ τιμημένος κέρδισε τὸν ψῆφο τοῦ εὐγενῆ...

— Πρέπει νὰ σᾶς εἰπῶ, διάκοψε ὁ Ἰπεττόφ, ὅτι στίς ἐκλογὰς δὲν ἐπῆρε παρὰ μονάχα ψῆφους στὸ ἄσπρο, γιὰ τὸ ἀξίζει κίβλας. Ἄ τὸ λοιπὸν ξακλούθησε.

«Ἐμεῖς δὲν ἐψηφίσαμε τοῦ κάκου τὸ Φομίτς
Καὶ τιμημένος κέρδισε τὴν ψῆφο τοῦ εὐγενῆ.

Ἄσον νὰ πίνῃ καὶ νὰ τρώῃ ὡσάν ἀφέντης ξέρει
Κι' ἀφέντης ἀστυνόμος μας δὲν πρέπει νὰ γενῆ ;

Ἄ γέρος ξέσπασε στὰ γέλοια.—Δὲν εἶναι ἄσκημο αἰ ; Κοιτάχτε' αὐτὸν ἀφέντης—κι' ἀφέντης ἀστυνόμος. Ἄπὸ τότες, πιστέψτε το, καθένας ἀπὸ

ἀκλούθησε κι' ὁ Ντεληγιάννης, μπορούσαμε νὰν τὸ μάθουμε κι' ἀπὸ καμιά φυλλάδα τῆς Ἀθήνας, πού τόσο φτηνὲς τίς κάμανε τίς ἱστορικὲς γνώσεις, πού μὲ μιὰν πεντάρα μπόρεις ν' ἀγοράσῃς δέκα—πάντα—θεμά τα—ἱστορικὰ ἀναγνώσματα.

Κ' ὑστερα εἶδαμε πὼς τὸ ψομί καὶ τὸ τυρὶ τῆς πολιτικῆς μας δημοκοπίας εἶναι ὁ ἀντιβασιλισμός. Παρακολοθησατε τὸν πρῶτο ἀπελιπισμένο ἀπὸ τίς κάλπες. Θὰ πῆ νὰ φερέσει ἕνα κόκκινο σκουφάκι, θὰ παίξῃ, πέντ' ἔξη, τοῦμπες ἀντιβασιλικῆς, καὶ πατριωτικῆς φυσικὰ, στὸν ἀέρα καμιάς πλατείας, καὶ τοῦ χρόνου νὰ σοῦτνε μὲ ἀκαταπληκτικὴν πλειοψηφίαν. Καὶ γι' αὐτὸ ἐπαρακαλέσαμε τὸ «Νουμάς» νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα τοῦ ἀντιβασιλισμοῦ, καὶ γιὰ τὸ εἶδαμε τί κίντυνους ἐμαγέρεψε τελευταῖα στὴν Κρήτη. Καὶ γι' αὐτὸ ἀκόμη, μιὰ πού μᾶς ἐδόθηκε ἀφορμὴ, θὰ παρακαλέσουμε τὸν κ. Θ. τῶν «πολιτικῶν Γραμμάτων» νὰ μᾶς πῆ τὴ γνώμη του σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, γιὰ τὸ πολὺ ἐπαραξενευτήκαμε [ἔταν ἐδιδάσαμε στὸ πολιτικὸ του Εὐαγγέλιο, ὅπως μᾶς εἶλεγε ὁ «Νουμάς», ἀνάμεσα σὲ τόσα ἄλλα σωστά καὶ ἀγία καὶ μερικὸς ἀστίχους σὲ γνωστὸ ἦχο». κ' ἐθαρέσαμε μιὰ στιγμὴ πὼς ἀκούγαμε κανένα γέρο Ντεληγιαννικὸ νὰ ἀκατακεραυνῶνῃ τὸ Θεοτόκη, διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ στρατοῦ εἰς τὰς χεῖρας τῆς αὐλῆς, καὶ νὰ ἀκαυτηράξῃ τοὺς ἐργάτας τοῦ ἀπαισίου πολέμου, τῆς μεγίστης Ἐθνικῆς μας συμφορᾶς.].

Γιὰ τὸ ἐμεῖς θαροῦμε, πὼς ὁ πόλεμος εἶτανε ἡ πρῶτη πραγματικὴ Ἐθνικὴ μας ἐπιτυχία, ἀφοῦ μὲ τὸν ἄγριο τρανταχμὸ πού ἔδωκε στὸ σαπισμένο κορμί μας, ἔγινε ἡ μεγαλύτερη ἀφορμὴ νὰ ζυπνήσουμε ἀπὸ τὸν ἀξέπνητο πού μᾶς εἶχανε ποτισμένο ὁ σχολαστικισμός, τ' ἀπαράγραπτά μας δίκαια κι' ὁ Φιλελληνισμός. Κι' ἀκόμη γιὰ τὸ θαροῦμε, πὼς ἐμας τῷ μαλλιάρῳ ἡ δουλειὰ μας δὲν εἶναι νὰ βρίσκουμε καὶ νὰ λιβανίζουμε τὰ καλὰ χαρακτηριστικά, πού δὲν τοῦ λείπουνε τοῦ λαοῦ μας. Γιὰ τὸ οὔτε ψηφίμποροι οὔτε πενταρολόγοι εἴμαστε, δόξα σοῦ ὁ Θεός. Παρὰ μὲ τὸ κυρπατσι νὰ χτυποῦμε ἀλύπητα κάθε του κακία, ὅπως τοῦ τὴν ἐκαλλιέργησε τὸ ἄτιμο σύστημα. Ἐτσι ἄξια πού ἐδῶ τέσσερα χρόνια πολεμᾷ ὁ «Νουμάς». Κι' ἀκόμα, πὼς γιὰ νὰ διορθωθοῦμε δὲν πρέπει νὰ βλαστημοῦμε τὴν «ἄπιστον διπλωματίαν» καὶ νὰ γυρεύουμε, μὲρα μεσημέρι μὲ τὸ φανάρι τοὺς αἰτίς πταίειν, παρὰ νὰ νιώσουμε καὶ νὰ παραδεχτοῦμε τὰ χάλια μας. Νὰ τοῦ τὸ γω-

μᾶς δὲν εἴλεψε ποτέ, σὺν εἰπεῖ καλημέρα στὸ Φομίτς, νὰ βάνῃ καὶ τὸ στερνὸ στίχο

«Κι' ἀφέντης ἀστυνόμος μας δὲν πρέπει νὰ γενῆ ;»

— Καὶ συντυχίνετε πὼς ὁ Φομίτς θυμῶναι ; Μπὰ θεὸς φυλάξει ! Ὀλοτέλα. Δὲ χωρᾶνε πείσμα-τα σὲ μᾶς. Ρωτήστε καλύτερα καὶ τὸν Μποντριακόφφ. Ὁ Μποντριακόφφ γιὰ κάθε ἄλλη ἀπόκριση σήκωσε τὰ μάτια του στὸ ταβάνι.

— Νὰ πειραχτεῖ κανένας γιὰ ἕνα ἀστεῖο ! Πὼς γίνεται ; Νὰ, τὸν ἴδιον τὸν Μποντριακόφφ, νάτνε, τὸν παρανομάζουμε στὸν τόπο μας «Ψυχὴ τῆς τσέπης», γιὰ τὸ ὅπως εἶναι καλόβολος καὶ παραδέχεται καθετὶ πού τοῦ εἶπυνε, μπόρει κανένας νὰν τόνε βάλῃ στὴν τσέπη. Ἄ, λοιπὸν πιστεύετε πὼς πειράζετε γιὰ τοῦτο ; Ποτέ !

Ἄ Μποντριακόφφ περιέφερε τὴν ματιὰ του πότε ἐτὸν Ἀστακόφφ καὶ πότε στὸ γέρο.

Τὸ παρανόμι τοῦτο «Ψυχὴ τῆς τσέπης» ταίριαζε περίφημα στὸ Μποντριακόφφ. Δὲν εἶχε μέσα του οὔτε ἡσικιο θέλησης καὶ χαραχτήρα. Σὺν τοῦ λεγε κανένας : «Πᾶμε», ἐπαίρνε ἀμέσως τὸ σκούφο του. Κι' ἂν κανένας ἄλλος μπαίνοντας στὴ μέση τοῦ λεγε : «Ἄς μείνουμε καλύτερα», ἄφινε τὸ σκούφο του. Εἶτανε μιὰ φύση ταπεινὴ μὰ θλιμμένη. Ἄπὸ

νέψουμε του λαού, πώς κανείς άλλος δὲν τοῦ φταίει παρά ἡ ἀπάτῃ του, πώς μόνο ἀπὸ τὸν ἑαυτό του πρέπει νὰ περιμένῃ τὴν καλύτερη, καὶ πώς τοῦ βασιλείᾳ ἢ μόνῃ του δουλειᾶ εἶναι νὰ καλῆ στὴν Κυβέρνηση τὴν πλειοψηφία.

Μὴν τοῦ πῆτε τοῦ λαοῦ πώς φταίει τόσο δὲ νὰ κ' ὁ βασιλεὺς. Ὅταν τ' ἀπολάτῃ ὅλα, καὶ θὰν τονε κηρύξει ἀπὸ τῆ μιᾶ μεργιά τύραννο, κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη θὰ τονε βλαστήμῃ, πώς κάνει ταξίδια, καὶ πώς δὲν πρμαζεύει μὲ «ἐνεργότεραν πολιτικὴν» τοὺς Ἐθνογόνους.

Μὰ ἰπολυεξαστῆκαμε καὶ βιαζόμεστε νᾶρθωμε στὸ δικό μας τὸ ζήτημα, πού τόσο ἐπειραχτήκανε οἱ καλοὶ μας οἱ φίλοι.

Καὶ πρῶτα πρῶτα εἶναι χρέος μας νὰ τοὺς ἐφκαριστήσουμε ἀπὸ τὴν καρδιά μας, γιατί ἐβρεθήκανε ἐπὶ τέλους Βενιζελικοί νὰ τὸ μολοήσουνε καὶ νὰ τὸ δημοσιέψουνε, πώς καὶ τὸ Θέρισο καὶ ὅλο τὸ τελευταῖο νταθατοῦρι, ἐγένηκε μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ διώξουνε τὸν Τύραννο. Γιατί ὡς τώρα καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι ἀποφεύγανε νὰ τὸ μολοήσουνε, κ' ἐσκιαζόντουσαν, ὅταν τοὺς τάλεγε κανεὶς, γιατί αὐτοὶ «μόνον τὴν ἱεράν τῆς ἐνώσεως σημαίαν ἀνεπέτασαν».

Κι' ὕστερα τοῦσε λέμε, πώς τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς ὁ Πρίγκηπας δὲν ἐκατέβηκε στὴν Κρήτη, γιὰ νὰ κάμῃ κράτος, ὅπως τὸ φαντάζονται οἱ φιλελεύθεροι δικολαβίλοι μας, παρά γιὰ νὰ δουλέψῃ, πώς νὰ καταφέρῃ μιὰν ὅρα ἀρχήτερα τὴν Ἐνωσὴ καὶ νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι τοῦ πατέρα του. Καὶ γι' αὐτὴ τὴ δουλειᾶ ἐχρεϊζότανε πρῶτ' ἀπ' ὅλα πειθαρχία ἀπὸ μᾶς τοὺς Κρητικούς, καὶ γι' αὐτὸ δὲ οἱ σημερινὸι φιλελεύθεροι, οἱ ἴδιοι, τοῦ δῶκανε καὶ τὸ ἀπολυταρχικὸ Σύνταγμα.

Ἔτσι ἀκάτεχος ὅμως ἀπὸ εἶτανε, χωρὶς νὰ κατέχῃ τίς μπαγαποντιές καὶ τὰ παλιὰ μίσητα τῶν πολιτικῶ καὶ τῶν παληκαράδω μας, ἐπίασε καὶ τοὺς ἀγκάλιασε καὶ τοὺς ἐτάξισε καὶ τοὺς ἐπεριποιήθηκε. Μ' αὐτοὶ στὸ πρόσωπό Του δὲν ἐβλέπανε παρά μόνο ἕναν καλὸ κομματάρχη μὲ τὰ δικαιώματα πού τοῦχανε δοσμένα. Κι' ὅσον καιρὸ τὸν εἶχε κομματάρχη τοῦ ὁ καπετᾶν Ἐλευθέριος, εἶτανε καλὸς καὶ ἅγιος. Σὰν τὸ παράκαμε ὅμως, καὶ θέλησε νὰ τοῦ κάτῃ γιὰ τὰ καλὰ στὸ σβέρκο, κ' ἔφασε τὴ γνωστὴ κλωτσιᾶ, ἀμέσως ἐγένηκε Τύραννος καὶ Τσαρίσκος.

παιδὶ δὲν ἀγάπας τὰ χαρτιά μὰ τοῦ ἄρρεσε νὰ στέκῃ σιμὰ στους παῖχτες γιὰ νὰ κοιτᾷ τὰ φερσίματα τοὺς. Μῆσα στὸν κόσμῳ δὲ μπόρεγε νὰ ζεῖ καὶ ἡ μοναξιά τοῦ εἶτανε ἀβάσταχτη. Μονάχος ἔπαυε σὲ μαύρη μελαχολία, μὰ τοῦτε ἀργὰ καὶ πού. Εἶχε ἀκόμα μιὰ ἄλλη μανία. Κάθε αὐγῆ, ἀφίνοντας τὸ κρεβάτι του, μουρμούρασε τὸν ἥχο μιᾶς παλιᾶς γαλλικῆς ρομαντίας... «Vous chassez monsieur et je pêche». Καὶ γιὰ τοῦτο τοῦ βγάλανε κ' ἄλλο παρανόμι, τὸν κράζανε στρουθί, κείνο τὸ στρουθὶ πού κελαϊδαίει μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα, στὸ ἡλιοβάρημα. Τέτοιοι εἶτανε ὁ Ἰβάν Μποντριάκοφ. Ἡ κρυβέντα ζακολούθησε λίγο ἀκόμα. Ὑστερα ὁ γέρος ρώτησε τὸ νιὸ γιὰ τὴν κατάστασιν πού βρισκόντανε τὰ δάση του, γιὰ τίς καλύτερες πού σκόπευε νὰ κάμῃ, καὶ τοῦ πρόβαλε κάποιες δικῆς του. Μὰ βλέποντας πώς τὰ μάτια τοῦ Ἀστακόφ ἀρχίζανε νὰ γλαριάζουνε, καὶ πώς τοῦ ἀποκρινόντανε μ' ἀργητὰ, ὁ γέρος ἐσηκώθηκε, λέγοντας πώς δὲν ἤθελε περισσότερο νὰ τὸν ἀνησυχῆσῃ, καὶ πώς ἔλπιζε νὰ τὸν ξαναἰδεῖ τὴν ἄλλη μέρα στὸ γιόμα.—Κι' ὅσο γιὰ τὸ χωριὸ μου, δὲν ἔχετε παρά νὰ ρωτήστε, δὲ λέω τὸ πρῶτο παιδί, μὰ ἡ πρώτη κόττα ἢ ἡ πρώτη γυναίκα πού θὰ τύχῃ θὰ σὰς δείξῃ τὸ δρόμο. Δὲν ἔχετε παρά νὰ ζη-

Κ' ὕστερα, ὅσον καιρὸ εἶχανε συμφέρο νὰ φωνάζουνε σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση, πώς ὁ Πρίγκηπας εἶτανε κομματάρχη καὶ τοὺς ἐπολεμοῦσε ἄντὸς καὶ ἔχι οἱ πολιτικοὶ τοὺς ἀντίπαλοι, πάει καλά. Μὰ ἐδᾶ, πού ἐδιώχτηκε πιά ὁ τύραννος, δὲν εἶναι ντροπὴ νᾶρχουνται νὰ μᾶς τὰ κοπανοῦνε τὰ ἴδια, ἐκεῖ πού ἐμεῖς οἱ Κρητικοὶ μπάρε μου κατέχουμε, πώς τίποτ' ἄλλο δὲν εἶτανε παρά Ἐπαρχιακὴ μικροπολιτικὴ;

Ποτὲς μας φυσικά δὲν ἐπιστέφαμε πώς ὁ κύριος Βενιζέλος εἶτανε προδότης μὲ τὴν χοντρή τῆς λέξης ἐκδοχὴ. Αὐτὸ ὅμως, θαρροῦμε, πώς δὲ μᾶς ἐμποδίζει νὰ ρωτήξουμε τοὺς φίλους μας τυραννοδιώχτες τοῦτα δά:

Οὔλοι μας θυμούμαστε, πώς εὐτύς σὰν ἐκατέβηκε, ἀρχίζανε οἱ καυγάδες μὲ τοὺς Προξένους. Οἱ Προξένοι γιὰ λόγους—πού ἐκεῖνοι ἐκατέχανε—ὕστερα λίγον καιρὸ ἀπὸ τὸν ἐρχομὸ του ἐστέσανε ἀνοιχτὸ τὸ πόλεμο σ' ἐκείνονε καὶ στὸ ἔργο Του.

Ἔπρεπε λοιπὸ νὰ βρεθοῦνε Κρητικοὶ, πού νὰ πᾶνε μὲ τὸ μέρος τῶν Προξένω;

Καὶ θὰ μᾶς ἀρνηθοῦνε πώς ὁ κ. Βενιζέλος ἐξὸν πού εἶτανε ἕνα μὲ τὸν Μπλάν τῆς Γαλλίας, εἶχε δώσει καὶ τὴν λίστα τῶ φίλω του βουλευτᾶδω παραφουσκωμένῃ στὰ προξενεῖα—στὶς ἐκλογές τοῦ 1902 ὡς ἀντιπριγκηπικῶν, καὶ πώς αὐτοὶ παραστήσανε στὴν Εὐρώπῃ τότες,—ὅπως ἐξεσκεπάσε ὁ Ράλλης—πώς ἡ ἐνωτικὴ κίνησιν εἶτανε ψευτικὴ, καὶ ψευτοεργεῖες τοῦ Πρίγκηπα, καὶ πώς ἔστεκε ἕνα μεγάλο κόμμα πού δὲν ἤθελε τὴν ἔνωσιν;

Κ' ὕστερα ἀπ' αὐτὰ εἶχε δίκιο ὁ Πρίγκηπας νὰ τονε πολεμήσῃ;

Καὶ ὅσο καιρὸ ἐκαθότανε φρόνιμα, ἐμποροῦσε νὰ περῶν γι' ἀδικοκατατρεγμένους κ' ἔθνομάρτυρας. Γιὰ δυστυχία του ὅμως τὰ τελευταῖα καμώματά του δὲ μᾶς ἀφήκανε καμιά ἀμφιβολία γιὰ τὸ πόσο δίκιο εἶχε νὰ τονε πολεμᾷ ὁ Πρίγκηπας καὶ μᾶς ἐκάμανε μόνο νὰ λυπούμαστε πώς δὲν τὸν ἐπολέμησε μὲ ἄλλα ὅπλα καλύτερα κ' ἀποτελεσματικώτερα, παρά ἐσύρθηκε ἀπὸ τοὺς ψυφίμπορους καὶ τὸν ἐπολέμα μὲ μέσα, πού ἀντὶς νὰ τὸν χαντακώσουν, φτερά τοῦ δίνανε.

Κι' ὅσο νὰ μᾶς καταστρώσουνε τὸν ἰσολογισμὸ τοῦ Θέρισου μὲ 600 τοῦλάχιστον ἀνθρώπους μὲ φαῖ τουρέκια καὶ μεροκάματα, πού ἐπέρνανε ὅλοι τους, ὀχτῶ μῆνες, θὰ μᾶς ἐμποδίσουνε νὰ πιστέψουμε—ὅπως ἔχουμε λόγους νὰ πιστεύουμε—πώς μεγάλο

τῆστε τὴν Ἰσοτόφα. Τᾶλογα πᾶνε μονάχα τους.

—Ἄ δὲ μ' ἐμποδίσῃ τίποτε, ἀποκρίθηκε ὁ Ἀστακόφ, μὲ τὴ συνηθισμένη του ἀθιβολή.

—Ὅχι, ἄ!, διέκοψε ὁ Ἰπατόφο, θὰ σὰς περιμένουμε. Καὶ ἀμπόχοντας τότε σιγαλὰ μὲ τὸ χέρι ἐβγήκε λέγοντας «Ὅχι τσιοιμόνες».

Ἡ ψυχὴ τῆς Τσέπης, ὁ Μποντριάκοφ, χαίρεται σὲ βουβὰ, κ' ἔφυγε μὲ τὸ σύντροφό του σκοντάβοντας στὸ κατώφλι. Καὶ σὰν ἐξέβγαλε τοὺς ἀναπάντεχους ἐπισκέφτες τοῦ ὁ Ἀστακόφ ἔπεσε καὶ κοιμήθη.

Ἡ Βλαδίμηρος Σέγκιτς Ἀστακόφ εἶτανε ἀπὸ κείνους τοὺς ἀνθρώπους, πού σὰν δοκιμάσουνε μὲ φρονιμάδα τὴ δύναμιν τους σὲ δυὸ τρία ἐπαγγέλματα, ἀποφασίζουσε στερνά, ὅπως λένε, νὰ βλῆνουνε τὴ ζωὴ ἀπὸ τὴν πραγματικὴ τῆς μεριά, καὶ δίνουντε νὰ πληθύνουντε τὰ σοδήματα τους. Δὲν τοῦλειπε ἐξυπνάδα. Εἶτανε ἀκριτὰ τσιφούτης καὶ πολὺ σκεπτικὸς. Ἀγάπας καὶ τὸ διαβάσμα, τὸν κόσμῳ, καὶ τὴ μουσικῆ, μὰ πολὺ μετρημένα. Ἡ πρώτη του φροντίδα εἶτανε νὰ περάσῃ γιὰ ἀνθρώπος καθὼς πρέπει. Ἀπὸ κάμποσο καιρὸ βλέπει κανεὶς στὴ Ρουσία πολλοὺς νέους μὲ τὸν ἴδιο χαραχτήρα. Ὁ Ἀστακόφ

κοντοῦλι ἀπὸ τὰ πρῶτα ἐξόδα τοῦ Θέρισου, εἶχε δώσῃ ὁ Ἰταλὸς Προξένος, ὁ τέταρτος ἀρχηγὸς τοῦ Θέρισου κ. Νέγκρι;

Θ' ἀρνηθοῦνε πώς ταχτικὰ ἔβγαίνε τὰ μεσάνυχτα ὁ Πέτρος ὁ Μαγκούζος ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ἰταλικοῦ Προξενείου μ' ἄλογο πού ἐνοίκιαζε ἀπὸ τοῦ Γιάγκου τοῦ Φρογουδάκη, κ' ἐμίγε μὲ τὸ Βενιζέλο κάτω ἀπὸ τὸ Θέρισο;

Θ' ἀρνηθοῦνε πώς τὸ ὑποστηρίζανε μὲ τόσο Μακιαβελλισμὸ οἱ Ἑβρωπαῖοι: τὸ Θέρισο, ὥστε ἂ δὲν ἔκανε τίς δημοφροῦρές ἡ Κυβέρνηση, κ' ἂν δὲν εἶχε φύγει ὁ Πρίγκηπας, θὰ μπορούσε νὰ βαστᾷ ἀκόμη;

Κι' ὅταν ἀκούγαμε τοὺς Καραμπινιέρηδες νὰ πίνουνε στὴν ὑγειᾶ τοῦ καινούργιου Ἡγεμόνα τοῦ Μίρκου, μπροστὰ στὴ μύτη τῶν ὑπαξιωματικῶ τῆς χωροφυλακῆς μας, δὲν εἶχαμε δίκιο νὰ φοβούμεστε, πώς γι' αὐτὸ καὶ μόνο εἶτανε ὁ καυγάς;

Κι' ὅταν ἐβλέπαμε Τούρκους καὶ Ὀθρέους—τους ἴδιους Τούρκους καὶ Ὀθρέους τοῦ 1892-97—νὰ τὸν ὑπερασπίζουσε τόσο λυσσιασμένα τὸν Ἐθνικὸ σας ἀγῶνα δὲν εἶχαμε δίκιο νὰ δυσπιστοῦμε πρὸς τὴν Ἐθνικὴ(;) πολιτικὴ τοῦ καπετάνιου σας;

Γιατί φόμματα εἶναι, πώς μόνος ὁ Ἀχιμέτ μπέτης ὁ Κουντούρης ἐξόδεψε γιὰ τὴν τελευταῖα ἐκλογὴ 250 ναπολεονία;

Φόμματα εἶναι, πώς ὁ ἴδιος ὁ Λιγιᾶ Κοὲν τοῦ 97 ἔστειλε Ὀθρέους μὲ παράδες στὰ χωριά, γιὰ ν' ἀγοράζῃ χωριάτες;

Καὶ τί ἄλλο ἐπεριμένανε ὅλοι αὐτοὶ παρὰ τὸ Μίρκο;

Ἡ ἀπὸ τὸ φιλελληνισμὸ τους τὸ κάνανε, ἢ γιὰ τὴν Ἐθνικὴν ἀποκαταστάσιν τοῦ τόπου—ὅπως ἔλεγεν ὁ ἀρχηγὸς σας σ' ἕνα του γραμμα πρὸς τοὺς Μπέηδες τοῦ Καστροῦ;

Καὶ νὰ μὴ μᾶς πῆτε πώς τὸ Θέρισο ἔφερε τὸ Ζαῖμην.

Ἐνας Ζαῖμης θὰν ἐρχότανε, ὅποτε κ' ἂν ἐφευγεν ὁ Πρίγκηπας χωρὶς τὴν ἔνωσιν.

Μὲ τὴ διαφορὰ πώς ἂν τὸν ἀφίνανε οἱ φιλελεύθεροι νὰ ἐργαστῇ, μπορούσε φεύγοντας νὰ μᾶς στείλῃ ὄχι Ὑπάτο Ἀρμοστή τῆς Ἑβρώπης, παρά Νομάρχην τοῦ βελγίου, ἐνῶ τώρα καλὰ ζημερώματα.

Κ' ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχουμε δίκιο νὰ πιστεύουμε, πώς μέσα στὸ λυσσιασμένῳ πάθος του γιὰ τὸν Πρίγκηπα ἐγένηκε ὄργανο τῶν Προξένων ἀσυνείδητο, σέρνοντας ἀπὸ πίσω του μπουλιόκι δημαγωγημένων πατριωτῶν καὶ πεινασμένων θεσιθηρῶν ὁ Ἐλευθέριός σας;

εἶτανε ὡς εἰκοσιεπτά χρονῶν, μὲ μέτριον ἀνάστημα καλοφτιασμένος. Τὰ χαρακτηριστικὰ του δὲν εἶτανε κ' ἄσκημα, μὰ τοὺς ἔλειπε ἡ ἔκφραση Ἡ καθαρὴ ματιὰ του δὲν ἄλλαζε ποτὲς, καὶ μόλις μπόρενε κάποτες κανεὶς νὰ ἰδῇ μέσα στὰ μάτια του κάποιον στενοχώρια. Ἐνα εὐγενικὸ χαμογέλιο δὲν ἔφινε ποτὲς τὰ χεῖλια του. Τὰ ξανθομέταξα μαλλιά του εἶτανε προσεχτικὰ χτενισμένα· κατέχε ξακώσιες ψυχῆς γιὰ κατάστασιν, καὶ ἀρχίζε νὰ συλλογιέται γιὰ τὴν παντρεία. Κεῖνο πού πεθύμαε νὰ βρῇ εἶτανε μιὰ γυναίκα μὲ μεγκλες σκέσεις, βρίσκοντας πώς δὲν εἶχε ὁ ἴδιος ἀρκετὲς. Μὲ μιὰ λέξιν τοῦ ἀξίζε τὸνομα πού εἶτανε πολὺ τῆς μόδας στὴ Ρουσία, τοῦ Gentleman.

Τὴν ἄλλῃ μέρα μπονώρχ ὁ καλὸς μας Gentleman βάλθηκε στὶς δουλειές του, πρᾶμα πού ἔκανε, πρέπει νὰν τὸ εἰποῦμε, μὲ περισσότερὴ διαθεσὴ ἀπὸ πολλοὺς νέους μας μὲ τίς πραγματικὴς ἰδέες. Ἄκουε προσεχτικὰ τὰ πικρὰ παράπονα κάθε χωριανοῦ, πρᾶμα πού τοὺς παρηγόρηε λίγο οὐλοῦς, γιατί δὲν ἔδινε δίκιο σὲ κανέναν, εἰρήνευε τὰ μαλώματα πού γινόντανε ἀνάμετα ἀπὸ συγγενήδες καὶ σὲ ἀρφανεμένες ἀπὸ πατέρα φαμελιές, φοβερίζοντας τοὺς καὶ παρακαλώνοντας τοὺς ἄλλους. Ἐσεκίπαζε κά-

κητικό; 'Αφού μ'ας λένε πώς δάνειο δέ μ'ας δίνουσι παρά μ'ε "Ελεγχο, τί τὸ θέλουσι τὸ δάνειο; Για νὰ πάρη λίγα ναπολεόνια κάθε καταστρεμμένο νὰ πουλήσουμε τὸν τόπο μας; Μ'ας λένε πὺς οἱ Δυναμίεις δὲ θέλουσι τὸ κακὸ μας καὶ πὺς ἀπὸ καλωσύνη τους μ'ας δίνουσι δάνεια. Μὰ ἂν εἶχανε καλωσύνη γιὰ μ'ας, γιὰτὶ ἐμποδίζουσι ἀπὸ τὰ 30 τὴν ἔνωση; Γιατὶ σὰ θέλουσι νὰ μ'αυτε βοθηθῶσι οικονομικὰ δὲ σηκώνουσι τὶς Caputillations καὶ τὰ Ταχυδρομεῖά τους;

Τίποτα! Ξανά καὶ ξανά ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Ἐθνοσυνέλευσης ἐκήρυξε ὁ ἀρχηγὸς τους, πὺς ὁ "Ελεγχος εἶναι Ἐθνικὴ ἀνάγκη. Καὶ κάθε μέρα τὸ πάπαγαλλίζουσι χωρὶς νὰ τὸ δικαιολογῶσι.

Καὶ ξέρετε γιὰτὶ; Γιατὶ ἐδίωξαν τὸν Τύραννο, πλειοψηφία ὅμως κατένε πὺς δὲν ἔχουσι οὔτε θάχουσι γιὰ πολὺν καιρὸ. Καὶ λογαριάζουσι, πὺς μὲ τὸν "Ελεγχο κάτι ἀλαφρότερα ἀπὸ τὴν θά πέρνουσι μὲ τοὺς ἀντίπαλούς τους. Λοιπὸν; Ζήτω ὁ "Ελεγχος. Δηλαδή; Για νὰ ζετινάξῃ ἡ ὀχλοκρατικὴ δημοκρατία τὸν ὀχλοζυγὸ ἀπὸ τὸ σῆροκο τῆς δὲ διατάζει νὰ πουλήσῃ τὴν πατρίδα τῆς στοὺς Προξένους γιὰ ἓνα πιάτο καλῆς διοίκησης, καὶ δὲ διατάζει γι' αὐτὸ νὰ περάσῃ τὸ σκινὶ στὸ λαϊκὸ τῶν παιδιῶ τῆς!

Καὶ τί νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τὴν πολιτικὴ τους νηφαλιότητα, πὺς μὲ τὸυπέ πέντε τελειοφίτων στὰ νομικὰ μ'ας ἐπιδείχουσι;

Ἀντιγράφουσι ἐλλεινὰ τὸ 41 καὶ τὸ 62, κ' ὕστερα ποζάρουσι γιὰ νηφάλιοι!

Γιατὶ δὲν εἶναι μόνον στὰ Κρητικὰ ἡ νηφαλιότη τους.

Πρέπει νὰ τοὺς ἀκούσεις νὰ σοὺ λένε καμαρώνοντας, πὺς μὲ τὸ διώξιμο τοῦ Πρίγκηπα ἐδίωκανε στὴν Ἀθήνα ἓνα γερὸ μᾶθημα, καὶ νὰ τοὺς βλέπεις πόσο βιάζονται νὰ γίνῃ ἡ ἔνωση, γιὰ νάρθουσι νὰ διορθώσουσι—ἀλλὰ Φατσιώτῃ—καὶ τὸ ἐλεύτερο βασίλειο!

Γιατὶ θαρροῦσι οἱ φιλελεύτεροι, πὺς θὰ μ'αυτε νὰ ξαναπαίζουσι ἄλλη μιὰ φορὰ, ἀβροχοὺς ποσὶν, τὸ παιγνίδι τοῦ 62 καὶ τοῦ 905.

Αἱ! μαῦροι σκοτεινοὶ! Ἔχετε νὰ φάτε μπάλα, ἂν κάνετε πὺς ξαναταῖνατε, πὺς θὰ στρίψῃ ὁ νοῦς σας, κ' ἀκεροίζικαι!

Γιατὶ κατὰ κακὴ σας τύχη τὸ γιαιτρικὸ σας τῶβρε ὁ Κατζουράκης.

Καὶ εἶντα μὲν ἔθυσαι ὁ Βενιζέλος γιὰ τὴν πα-

εἶπε, μὲ τὸ πιστὸ μου σύντροφο τὸν Ἰβάν Ἰλίτς πὺς γιὰ νὰ λέμε τὴν ἀλήθεια, εἶναι καταμαγαμμένος ἀπὸ τὴν καλωσύνη σας. Ὁ Μποντριακόφ ἐκάρφωσε τὰ μάτια του σὲ μιὰ γωνιά τῆς κίμαρας, πρᾶμα πὺς ἔκανε πάντα σὰ μιλούσανε γιὰ δαῦτον. —Εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μείνῃ μαζί μου τὸν καιρὸ πὺς οἱ δεσποινίδες πήγανε νὰ περπατήσουσι λιγάκι στὸν κήπο. Βένκα, τρέξε νὰ τίς βρεῖς, καὶ πὺς τους πὺς ἔχουμε βρίζετε. Καὶ πὺς βρίσκετε τὴ φύση ἐδῶ καὶ τὴν τοποθεσία μας; Ὁ Κ'αμβουρτίνης ἔκαμε στίχους σὲ τιμὴ τους. Ἀρχίζουσι:

«Ἰπατόφκα, ἀγαπημένο μου καταφύγι»

Καὶ οἱ ἄλλοι στίχοι εἶναι ὁμοιοί μ'ε δὲν τοὺς θυμάμαι. Τὸ περιβόλι εἶναι ἀρκετὰ μεγάλο γιὰ τὰ μέσα μας. Καὶ τοῦτα τὰ δύο σπίτια, πὺς μοιάζουσι τόσο, χτιστήκανε ἀπὸ δύο ἀδέρφια, τὸν πατέρα μου Νικόλα καὶ τὸ θεῖο μου Σέργιο. Εἶτανε δύο ἀγαπημένοι φίλοι πὺς δὲ βρίσκονται. Εἶτανε ὁ Δάμνας καὶ ὁ . . . πὺς λεγότανε ὁ ἄλλος;

— Πιθίος . . . ψιθύρισε ὁ Μοντριακόφ.

— Εἶναι τοῦτο τὸνομά του; εἶπε ὁ γέρος; τέλος τὸ ἴδιο κάνει. Πρέπει νὰ μάθουσι πὺς εἶμαι χῆρος. Ἔχασα τὴ μακαρίτισσα. Τὰ μεγάλα μου παιδιὰ ἀνατραφήκανε στὰ βασιλικά σχολεῖα. Δὲν ἐ-

τρίδα του, δὲν κατέμε. Τὸ τσιφλήκιο του μαθὶς, ἢ τίς δικογραφεῖς του;

Ἐμεῖς ὡς τώρα μόνον πὺς ἐκιντύνεψε νὰ μ'αυτε κάτσει τὸ Μίρκο στὸν καρὰ μας κατέμε (Lucrum cessans). καὶ πὺς ἰδῶ ἐνάμιση χρόνον ἐξέκαμε τὸν τόπο, προῖαφεν εἰς Ἄδου καμιά διακοσαργιὰ ἀνθρώπων, ἐξημίωσε τὴν πατρίδα του ἑκατομύρια, ἐξεπάτωσε καμιά ἑκατοστὴ χωροφύλακες καὶ ὕπαξιωματικούς μὲ τίς φαμελιές τωνε κ.τ.λ. (Dammum Emergens).

Πὺς εἶναι ὅμως ἀμέγας πατριώτης δὲν τὸ ἀρνούμαστε.

Θαρροῦσι ὅμως, πὺς εἶναι καὶ κάτι ζωντανὰ, πὺς πνίγουσι τὰ κοπέλια τους ἀπ' τὴν πολλὴν ἀγάπη. Κοπέλι τους δὲ δὲν εἶναι κ' ἡ πατρίδα τῶν παλιτικάντηδῶ μας; Γι' αὐτὸ θὰ παρακαλέσουσι πολὺ τοὺς φίλους μας νὰ ἐκετίσουσι τὸ Χριστὸ τους—ἔχι μόνον Δρέυφους παρὰ καὶ Χριστὸ τὸν εἶπανε τὸν ἐστευμένο Δημοκόπο—νὰ λιγοστήψῃ λιγάκι τὴν ἀγάπη του καὶ νὰ παραιτήσῃ λιγάκι τὰ σφιχτοαγκυκαλιόματα τῆς δόλιας πατρίδας. Καὶ πὺς εἶναι καὶ λιγάκι δημοτικιστὴς δὲ μ'ας κάνει καὶ πολλὴ ἐντύπωση. Γιατὶ ὅσοι ἔχουσι μπῆ στὸ ζήτημα κατένε πὺς λιγάκι τιμιότη χρειάζεται, γιὰ νὰ μὴ βρίζῃ κανεὶς χωρὶς νὰ διαβάσῃ, κ' ἄμα διαβάσῃ καὶ δῆ τί πᾶ νὰ πῆ γλωσσικὸ ζήτημα, εἶναι ἀδύνατο ἂν ἔχη μιὰ σταλιά κοινὸ νοῦ νὰ μὴ γενῆ δημοτικιστὴς.

Εἶτανε ὅμως ντροπὴ τους νέοι αὐτοὶ καὶ μορφωμένοι, ὡς εἶναι, καὶ μόνον λίγος σεβασμὸς στὴ θύμηση τῆς παρηγοργιάς, πὺς ἔχουσι στὴν κατακουρελιασμένη Ἐθνικὴ ψυχὴ τοῦ 97 ὁ κατεβασμὸς Του στὸ νησί μας, ἔπρεπε νὰ τοὺς φυλάξῃ ἀπὸ τὸ νὰ ξαναμασήσουσι ὅσα σὲ πονηρὸς ἡμέρας ἐξεράσανε δημοκοπικὰ βρωμοστόματα, καὶ νάρχουσι νὰ μ'ας φοβερίζουσι, πὺς θὰ ξεσκεπάσουσι ὑπονόμους πὺς σκεπαστήκανε.

Κι' ἂν μ'ας χτυποῦσι, αὐτοὶ οἱ ἀνεξάρτητοι, γλυψίματα αὐλικῶν τακουινῶν, τοὺς λέμε πὺς χίλιες φορὸς τὸ θαρροῦσι πρωτιμώτερον νὰ γλύψουσι τακουινὰ ἀξιωματικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Νευτικοῦ, ἔστω καὶ γιὰ νὰ διοριστοῦσι, παρὰ νὰ γλύψουσι τακουινὰ Φατσιώτιδων καὶ Νέγκρηδων καὶ Μαγκούζω. Καὶ γιὰτὶ; Νὰ μ'ας ἐποῦνε.

Ὅσοι γιὰ τὸν τίτλον πὺς θένε πάλι, μὲ πολλὴ μ'ας εὐχαρίστηση τοὺς τονε χρίζουσι, γιὰ νὰ τόνε βράζουσι καὶ νὰ πίνουσι τὸ ζουμί του, γιὰ νὰ δυναμώουσι τὴ φιλελευτερίαν τους, μὲ τὴν ἐπιφύλαξη μόνον τοῦ δικαιώματός μας νὰ τοὺς παρατηρήσουσι γιὰ τελευταία φορὰ, πὺς:

χω κοντὰ μου παρὰ τίς δύο μικρὲς μου θυγατέρες, καὶ τὴ γυναικαδέρη μου. Θὰ τίς ἰδῆτε. Μὰ, καημὲνε Ἰβάν, δὲ μ'αυτε θύμιζε, νὰ φιλέψω κάτι τὸ μου σαφὴρ μας. Τί πιστὸ πιθουμάτε;

— Δὲν πίνω τίποτε πρῶτον ῥᾶω, ἀποκριθῆκε ὁ Ἀστακόφ.

— Μπᾶ, εἶπε δυνατὸ; Ἐπειτὰ ὅπως σας ἀρέσει: «Μὴ στενοχωρᾶς τὸ μουσαφίρ σου, τοῦτο τιμὴ σοῦ κάνει». Ἐπειτὰ τὸ ξέρτε πολὺ καλά, ἰδῶ ζουμι ἀπλά. Δὲν εἶναι καὶ καθόλου ἐριμὴ, μὰ εἶναι ἓνα ζωμάχι μοναχικὸ. Δὲν καθόσαστε ὥστόσο; Ὁ Ἀστακόφ καθίσε κρατώντας τὸ καπέλλο του στὰ χέρια.

— Μὲ συμπαθῆτε νὰ σᾶς ξελαφρώσω, εἶπε ὁ Ἰπατόφ, καὶ πῆρε τὸ καπέλλο του γιὰ νὰ τὰπιθώσῃ προσεχτικὰ σ' ἓνα κᾶθισμα. Ἐπειτὰ γύρισε κ' ἔκατσε ἀντικρὸ στὸ μουσαφίρ του, καὶ πασιζόντας νὰ τοῦ εἰπῆ κάτι εὐχαριστὸ τὸν κοίταζε τριβόντας τὰ χέρια του.— Σας ἀρέσει τὸ παιγνίδι οἱ ντάμες;

— Ἐχω ἀρχὴ νὰν μὴ παίζω κανένα παιγνίδι.

— Ἀλλὰ τότες, μὰ οἱ Ντάμες δὲν εἶναι παιγνίδι, εἶναι μιὰ διασκέδαση, ἕνας τρόπος εὐχάριστος νὰ σκοτώνη κανέναν τὸν καιρὸ του. Δὲν εἶν' ἔτσι Ἰβάν Ἰλίτς;

Τὸν Πρίγκηπα δὲν τὸν ἐδίωξαν αὐτοὶ, καὶ νὰ μὴν τὸ χαίρουσι, παρὰ οἱ Προξένοι κἀνοντάς τους ὄργανά τους.

Πολὺ ἀπελπιστικὸ πρᾶμα νὰ θεωρῆ κανεὶς νέους, πὺς μπορέσανε νὰ πετάξουσι ἀπὸ πάνω τους τὴ σκυριὰ τῆς Γλωσσικῆς, νὰ καταπίνουσι τὰ βρωμολογα τῆς πολιτικῆς Δημοκρατίας Πολὺ ἀπελπιστικὸ πρᾶμα.

Ἄν εἶναι ὅμως κάτι τι πὺς νὰ μ'αυτε παρηγορᾶ, κ' ἀπὸ πρῆπει νὰ τονε παρηγορᾶ, τὸν Ἀξέχαστο, στὴν ἐξορία Του, εἶναι τὸ πὺς τὰ μαρτύρια καὶ τὰ παθήματά Του μ'ας ἐγινῆκανε μαθήματα, τουλάχιστο σὲ μιὰ γερὴ πᾶρτη ἡμᾶς τῶν Κρητικῶ, καὶ πὺς ὅταν θὰν ἐρθῇ ἡ ὥρα ἡ ἐβλογημένη, πὺς θὰ σηκωθῇ ὁ ἓνας νὰ χτυπήσῃ κατακέφαλα καὶ νὰ ξεπατώσῃ τὴ Δημοκρατία, σ' οὐλὴς τῆς τίς φανέρωσι, ἀλλὰ πρὸ πάντων στὴν Πολιτικὴ, δέκα χιλιάδες τουλάχιστο Κρητικοὶ, Δημοφροροὶ καὶ Δημοκοποπνίχτες, θὰ βρεθῶσι στὸ πλάι του, ἔτοιμοι νὰ πνίξουσι στὸ αἷμα τους τὸ Ἀτιμώτατο Ἐθνικὸ σαράκι.

Ἀθήνα τίς 28 τοῦ Ὀκτωβρίου 1906.

ΓΙΑΝΝΗΣ Θ. ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ

Η ΛΑ·Ι·ΚΗ ΧΗΜΙΑ

Μὲ τοὺς ἀφορισμοὺς («Λόξα» κλπ.) τοῦ φίλου διευθυντῆ τῆς ἐφημερίδας ἡ «Ἀκρόπολις» βέβαια δὲν ξεκαθαρίζονται αὐτὰ τὰ ζητήματα.

Πρέπει νὰ μ'ας εἰπῆτε σᾶς οἱ ἀντίθετοι ἂν τοὺς ἐπιστημονικοὺς ὄρους (καὶ τὰ παράγωγα), πὺς ἰδημιούργησαν οἱ ξένοι ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ, πρέπει νὰ τοὺς ἀντικαταστήσωσι μὲ ἄλλους νέους φκιστούς ἢ ἀκατᾶληπτους (ἀφού εἶναι ἄγνωστοι ὡς τώρα) ἢ ἂν πρέπει νὰ τοὺς μεταχειρίζομαστε ὅπως ἔνε διὰ νὰ ἐνοοῦμε περὶ τίνος πρόκειται καὶ νὰ ὑπάρχῃ παγκόσμιος συνενόησης.

Ἐπειτὰ ἀπὸ τὰ 78 στοιχεῖα γιὰ πολὺ ὀλίγα ἔχει ὀνομασίες ὁ λαὸς, δηλ. γιὰ καμμιά δεκαριά:

1. Ἀσῆμι (Ἄργυρος).
2. Διάργυρος ἢ φευγάτο (Ἰδρᾶργυρος).
3. Ζίγκος (Ψευδαργυρος).
4. Θειαφι (Θεῖον).
5. Καλάι (Κασσίτερος).
6. Κάρβουνο (Ἄνθραξ).
7. Μάλαμα ἢ Χρυσοφι (Χρυσός).
8. Μολύβι (Μόλυβδος).
9. Μπακίρι ἢ Χάλκωμα (Χαλκός).
10. Πλατίνα (Λευκοχρυσός).
11. Σίδερο (Σιδηρός).

Ἄλλ' ἂς ἔνε, ἂς μείνομε εἰς αὐτὰ καὶ ἂς ἰδοῦμε ἂν μποροῦν καὶ πὺς νὰ σχηματισθοῦν οἱ ὀνομασίες γιὰ τὰ παράγωγά τους.

Παίρω γιὰ παραδειγμα τὸ Μολύβι καὶ τίς ἐνώ-

— Ναί . . . οἱ Ντάμες . . . δὲν εἶναι τίποτα . . .

— Τὸ σκακι εἶναι ἄλλο πρᾶμα, ξεκολούθησε ὁ Ἰπατόφ. Μὰ νὰ πὺς γυρίζουσι οἱ δεσποινίδες μας, εἶπε, καὶ σάπκασι, ρίχνοντάς μιὰ ματιά κατὰ τὴν τζαμόπορτα.

Ὁ Ἀστακόφ γυρίζοντας εἶδε δύο κοπέλιες καμιά δωδεκαριά χρονῶνε, ντυμένες μὲ τριανταφυλλιά φορέματα καὶ μὲ μεγὰλα ψάθινα καπέλλα, πὺς ἀνεβαίνανε τὴ σκῆλα. Μιὰ ἄλλη κοπέλα ὡς εἴκοσι χρονῶνε πᾶνον κάτου, ψηλὴ καὶ καλοκαμωμένη τίς ἀκολούθησε λίγα βήματα πίσωθε. Καὶ οἱ τρεῖς μπῆκανε στὴν κάμικρα. Οἱ δύο μικρὲς χαιρετήσανε βαθειά.

(ἀκολουθεῖ)